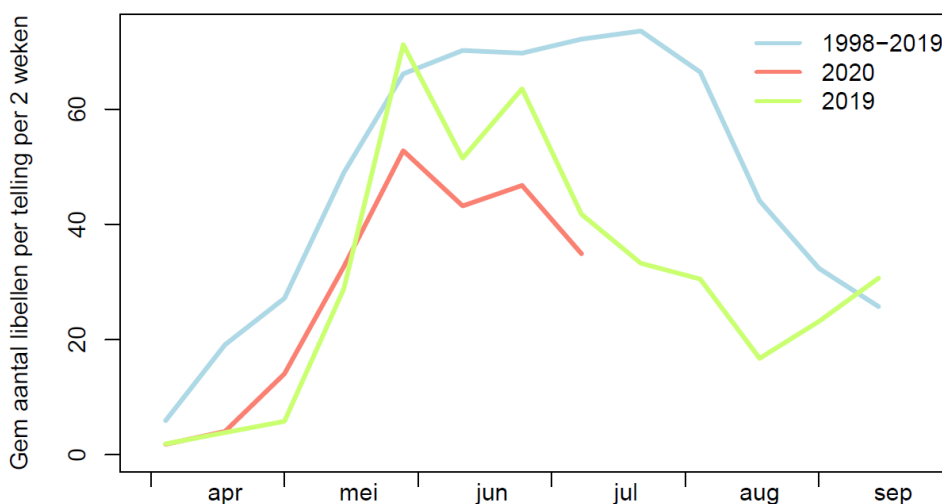

Landelijk Meetprogramma Libellen - nieuwsbrief

Juni 2020

Beste libellenteller,

Hebt u ook het idee dat u minder libellen op uw route ziet dan normaal? Dat kan kloppen. Tot nu toe zijn er op de routes opvallend lage aantallen libellen aangetroffen. Er zijn er zelfs nog minder dan vorig jaar, terwijl ook 2019 al een behoorlijk slechte beurt maakte. We hebben dan ook een extreem droog voorjaar gehad, waardoor veel natuurgebieden te lijden hadden onder het steeds maar voortdurende watertekort. We hadden gehoopt op herstel, maar na twee droge zomers is het dit voorjaar alleen maar erger geworden. Voor de libellen is de vele regen van de afgelopen weken dus meer dan welkom. Dat we ondertussen even wat minder kunnen tellen, nemen we dan maar voor lief.

Wat opvalt, is dat veel soorten een vergelijkbaar patroon volgen als in 2019. Soorten die het vorig jaar niet zo goed hebben gedaan, vliegen over het algemeen ook dit jaar in lage aantallen. Dat zijn bijvoorbeeld vensoorten zoals koraaljuffer, viervlek, gevlekte witsnuitlibel, watersnuffel, gewone pantserjuffer en noordse witsnuitlibel. Soorten die het zowel dit jaar als vorig jaar opvallend goed doen zijn bijvoorbeeld blauwe breedscheenjuffer, vroege glazenmaker en bloedrode heidelibel.

De koraaljuffer is één van de verliezers dit jaar
(foto: Henk Bosma).

Water besparen

Meestal hebben we in Nederland niet zo'n last van watertekort en is de noodzaak om zuinig met water om te springen niet zo groot. Echter, in tijden van droogte kan het absoluut helpen als we allemaal samen ons steentje bijdragen. We kunnen bijvoorbeeld veel van het water dat we gebruiken opvangen en daarmee de planten binnen en buiten water geven. Alle kleine beetjes helpen. Veel ideeën zijn op internet te vinden, bijvoorbeeld deze [101 tips](#).

Verwarrende pantserjuffers

De tengere pantserjuffer is de laatste jaren flink algemener geworden en duikt steeds vaker op, op plekken waar we ze vroeger niet verwachtten. Uitgekleurde dieren zijn te herkennen aan het donkere pterostigma met twee witte lijntjes en bij mannetjes het ontbreken van blauw aan het begin van het achterlijf (s1 en s2). In deze tijd van het jaar zijn er veel jonge dieren die nog lichte pterostigma's hebben en geen blauwe berijping, deze kenmerken helpen je dan niet.

Waar moet je dan op letten? De tengere pantserjuffer is vrij klein en slank en de onderkant van het borststuk is helder lichtgelig. Bij jonge gewone en tangpantserjuffers is dit meer beige tot oranje-bruinig. Als je een slanke pantserjuffer met heldergele flanken ziet is het dus even opletten. Je kunt dan naar de kleur van het achterhoofd kijken, de bovenkant van de kop is metaalgroen maar de achterkant geel, met een scherpe grens hiertussen. Alleen de zwervende pantserjuffer heeft dit ook, maar die is juist groot en heeft een brede schouderstreep die helemaal doorloopt. Bij mannetjes kun je ook naar de aanhangsels kijken, de onderste (binnenste) achterlijfsaanhangsels zijn veel korter dan de bovenste aanhangsels en van bovenaf amper te zien. Bij gewone en tangpantserjuffer zijn ze veel opvallender. Gelukkig hebben pantserjuffers flinke achterlijfsaanhangsels dus dit kenmerk is vaak goed te zien.

Het belangrijkste onderscheidende kenmerk van de tengere pantserjuffer is de gele achterkop en bij mannetjes de korte onderste achterlijfsaanhangsels (foto: Antoine van der Heijden).

De gewone pantserjuffer heeft geen geel achter de ogen en de onderste aanhangsels zijn vrij lang. Bij jonge dieren zoals deze zijn dat de kenmerken waar je op moet letten (foto: Willem-Jan Hoeffnagel).

Telperiodes zomersoorten

Wie een soortgerichte route loopt, heeft de informatie over de telperiodes al per e-mail ontvangen. Maar ook voor alle tellers die een algemene route lopen waarop één of meer van onderstaande soorten voorkomen, is het relevant om te weten wanneer die soorten het beste geteld kunnen worden. Onderstaande telperiodes geven een indicatie van de hoofdvliegtijd van de soort dit jaar. Exemplaren van de soort kunnen natuurlijk ook buiten de opgegeven periode vliegen, maar de hoogste aantallen worden in deze periode aangetroffen.

Gevlekte glanslibel	25 mei t/m 26 juli
Gewone bronlibel	8 juni t/m 26 juli
Zuidelijke oeverlibel	8 juni t/m 16 augustus
Beekoeverlibel	15 juni t/m 16 augustus
Kleine tanglibel	15 juni t/m 16 augustus
Gaffellibel	6 juli t/m 9 augustus
Groene glazenmaker	13 juli t/m 18 augustus
Zuidelijke glazenmaker	13 juli t/m 25 augustus
Bandheidlibel	13 juli t/m 30 augustus
Kempense heidelibel	20 juli t/m 13 september

Waterkwaliteit meten

Na het succes van vorig jaar heeft Natuur & Milieu opnieuw het initiatief genomen tot een grootschalig project om de waterkwaliteit te meten. Iedereen kan meedoen, er is al op meer dan 1000 locaties in Nederland gemeten. Dit jaar hebben we met Natuur & Milieu afgesproken om hun resultaten naast die van het libellenmeetnet te leggen, voor zover dat mogelijk is. Wie het leuk vindt, willen we daarom van harte aanmoedigen om mee te doen met het onderzoek van Natuur & Milieu en de waterkwaliteit te meten op de plek van uw route. Een meetkitje aanvragen kan via deze website. Doe het wel snel, meedoen kan nog tot 1 augustus.

Ervaring delen met andere tellers?

Heeft u leuke ervaringen op uw route en wilt u die delen met andere tellers? Wij ontvangen graag uw verhaal. Stuur het naar meetnet@vlinderstichting.nl. Op Facebook is de groep [Libellenmonitoring](#) actief, waar libellentellers (en andere libellenliefhebbers) ervaringen uitwisselen en vragen stellen aan elkaar. Welkom!

Contact

Mocht u een vraag of opmerking hebben, dan kunt u ons altijd bellen of e-mailen.

Team Landelijk Meetnet Libellen

Gerdien Bos, Roy van Grunsven, Kim Huskens, José Kok

Tel.: 0317-467346

E-mail: meetnet@vlinderstichting.nl

Deze nieuwsbrief wordt via e-mail verstuurd aan alle tellers van het Landelijk Meetnet Libellen.

Mocht u geen prijs stellen op de nieuwsbrief, dan kunt u de verzending stoppen door op meetnet.vlinderstichting.nl bij Instellingen de optie 'Nieuwsbrief abonnement' op nee te zetten.